

SEB

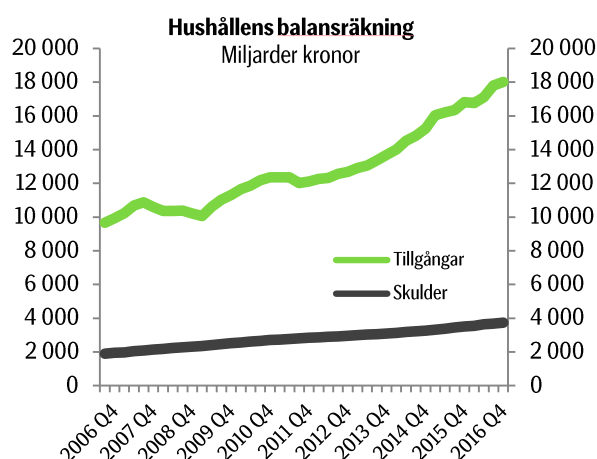
Sparbarometer kv 4 2016

Privatekonomi – Mars 2017

Hushållens förmögenhet på ny högstanivå

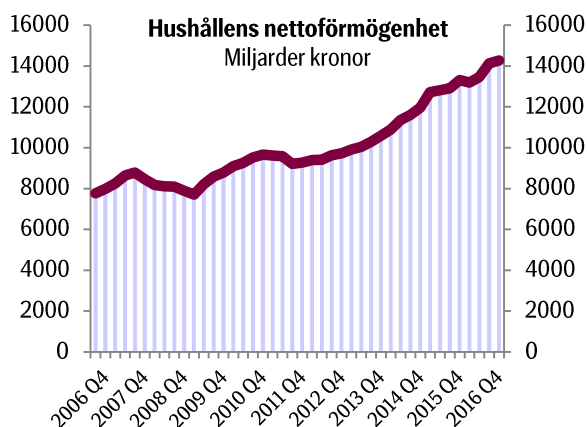
- **Förmögenhetsutvecklingen har varit positiv 29 av de senaste 32 kvartalen**
- **Positiv börsutveckling ökar tillgångarna**
- **Fastighetstillgångarna fortsätter stiga men i lägre takt**

Förmögenhetsutvecklingen var positiv under fjärde kvartalet i rad och har nu stigit 29 av de senaste 32 kvartalen. Under det fjärde kvartalet steg värdet på tillgångssidan även om fastighetstillgångarna inte steg i samma takt som föregående kvartal. **Hushållens samlade tillgångar steg med 203 miljarder kronor under fjärde kvartalet.** Hushållens skulder fortsatte att öka i nästintill samma takt som föregående kvartal och steg med 57 miljarder, motsvarande en ökning med 1,5 procent. Tillväxttakten på tillgångssidan ökade något i förhållande till föregående kvartal, och drevs främst av ökade aktietillgångar. Fastighetstillgångarna fortsatte också att öka men i väsentligt lägre takt än tidigare kvartal och steg med 0,6 procent under fjärde kvartalet, att jämföra med en ökning på fyra procent för föregående kvartal. Sammantaget ledde detta till att tillgångarna drevs upp till **rekordnoteringen 18 006 miljarder kronor.**

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-sparande. Den absolut största tillgången, **bostäder**, utgör nästan **hälften av den samlade förmögenheten**. Det innebär alltså att förmögenheten till stor del drivs av värdeförändringar i bostäder och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet. För det fjärde kvartalet var uppgången i bostäder relativt sett mindre än tidigare kvartal vilket gör att den totala uppgången i förmögenheten också blir begränsad. Den andra sidan av hushållens balansräkning, **den aggregerade skuldstocken, fortsatte också att stiga men ökningstakten**

avtog återigen något jämfört med tidigare kvartal och ligger nu på **6,8 procent i årstakt**. Per den sista december uppgick de samlade skulderna till cirka **3 745 miljarder kronor, vilket även det är en ny rekordnivå**. Även om hushållens skulder procentuellt stiger i snabbare takt än tillgångarna innebär den större tillgångsökningen i kronor att de svenska hushållens samlade nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, utvecklas positivt. **Hushållens nettoförmögenhet steg med 1 procent under fjärde kvartalet och låg vid utgången av fjärde kvartalet på 14 261 miljarder kronor.**

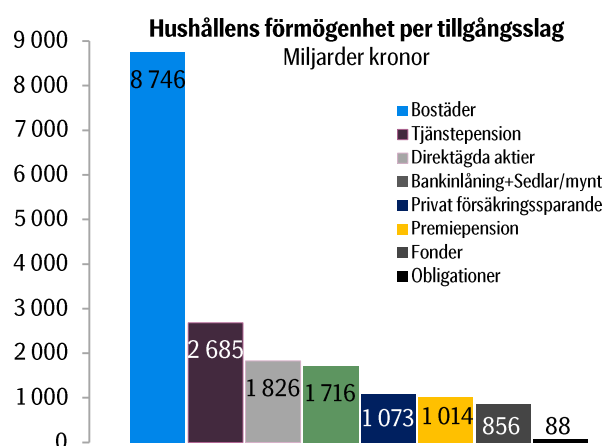
Hushållen nysparade var 53 miljarder kronor. Det är en minskning i jämförelse med föregående kvartal. Börsen utvecklades positivt under kvartalet vilket ledde till att **hushållens aktietillgångar steg med 2 procent**. Detta gör att aktietillgångarna nu har stigit med närmare 500 miljarder de senaste två kvartalen. Räntetillgångarna steg med 41 miljarder, drygt 1 procent vilket är en ökning ifrån föregående kvartal med 30 miljarder.

Q4 2016	Miljarder kronor
Ingående värde	17 803
Förändring räntetillgångar	+40
Förändring aktietillgångar	+107
Förändring fastighetstillgångar	+56
Varav nysparande	+53
Utgående värde	18 006
Skulder	-3 745
Nettotillgångar	14 261

Hushållens tillgångar över 18 000 miljarder kronor

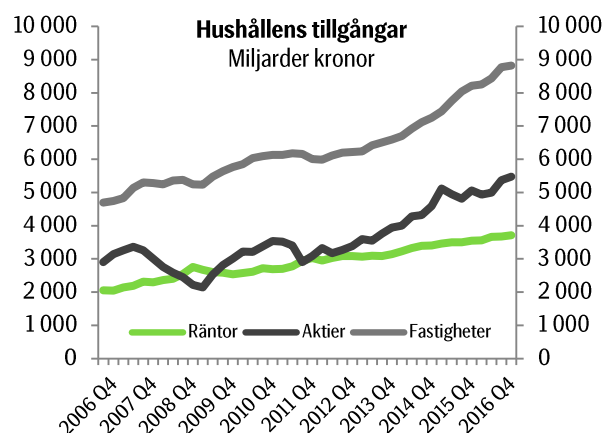
- **Svenskarnas bruttotillgångar uppgår till rekordnivån 18 006 miljarder kronor**
- **Aktietillgångarna steg med 2 procent**
- **Fastighets- och räntetillgångarna steg med 0,6 respektive 1,1 procent**
- **Nysparandet sjönk till 53 miljarder**

Svenskarnas samlade förmögenhet fortsatte att utvecklas positivt under det fjärde kvartalet med en ökning i samtliga tillgångsslag. Hushållens tillgångar har under 2016 ökat med 1 185 miljarder, drygt 7 procent. **Hushållens förmögenhet noterade återigen rekordnivå och uppgår nu till 18 006 miljarder kronor** där en stor del av 2016 års uppgång tillskrivs ett urstarkt tredje kvartal med en uppgång på 4,9 procent. Nettoförmögenheten steg för fjärde kvartalet i rad och uppgår nu till 14 261 miljarder kronor. Förmögenhetstillväxten fjärde kvartalet förklaras främst av fortsatt ökade aktie- och bostadstillgångar. Aktietillgångarna ökade med 2 procent fjärde kvartalet och för helåret 2016 med 8,3 procent. Det största tillgångslaget, hushållens bostäder, steg med 56 miljarder kronor (+ 0,6 procent) fjärde kvartalet. Under helåret 2016 har värdet på bostäderna ökat med 7,3 procent, att jämföra med 2015 då värdet på bostäder ökade med 13,4 procent.

Delar man in de svenska hushållens sparande i aktier, räntor och fastigheter, är sparandet relativt jämt fördelat mellan aktier och räntor medan fastigheter befinner sig på en högre nivå. Tillgångarna fördelas med **3 712 miljarder kronor i ränteplaceringar** (+1,1 procent jämfört med föregående kvartal), **5 475 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar** (+2,0 procent) och **8 818 miljarder kronor i fastigheter** (+0,6 procent). Det senaste årets utveckling med fortsatt stigande bostadspriser samt låga och sjunkande räntor gör att hushållens bostadstillgångar drar ifrån både de aktie- och de räntere-

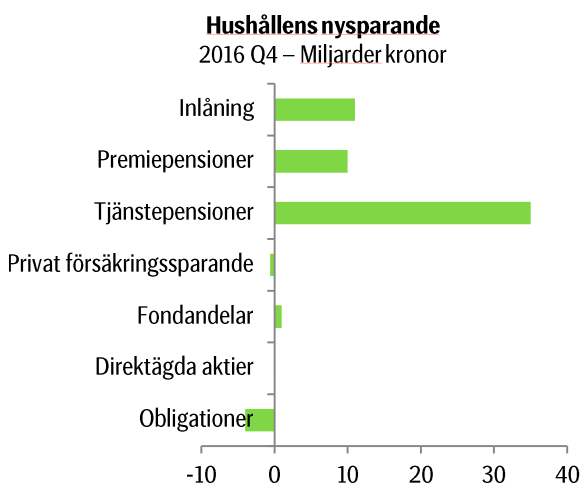
laterade tillgångarna. Detta trots att aktietillgångarna stigit mer än fastighetstillgångarna de senaste två kvartalen.

Fastighetstillgångarna har ökat de senaste 19 kvartalen och ökningen har i genomsnitt varit 2,1 procent per kvartal. Störst var uppgången andra kvartalet 2015 då fastighetstillgångarna steg med 4,2 procent. Under 2016 ökade fastighetstillgångarna med i snitt 1,8 procent, drivet av ett enskilt starkt tredje kvartal med en uppgång på 3,8 procent.

Nysparandet på fortsatt hög nivå

Hushållens nysparande är på en fortsatt hög nivå och landade för fjärde kvartalet på 53 miljarder kronor. Det är 19 procent lägre än föregående kvartal. Tittar man på helåret 2016 så var nysparandet sammanlagt på 312 miljarder kronor, jämfört med 354 miljarder för helåret 2015. Nysparandet för det fjärde kvartalet 2016 ligger under snittet för de senaste sex åren som är på 74 miljarder kronor, med en bottennotering på 28 miljarder första kvartalet 2011 och en toppnotering andra kvartalet 2015 på 156 miljarder.

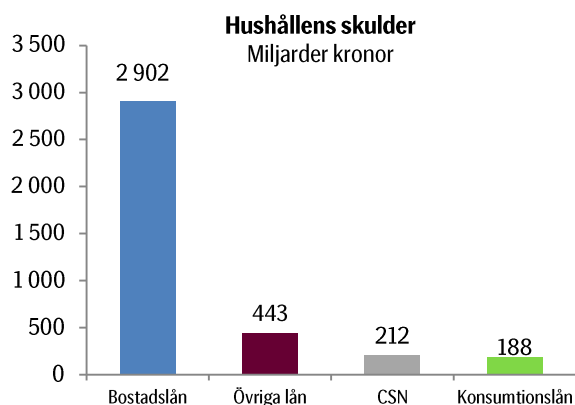

Skulderna fortsätter att öka men i något lägre takt

- Skulderna har i snitt ökat med 1,4 procent per kvartal de senaste sex åren
- Bostadsskulderna steg med 1,8 procent under fjärde kvartalet
- CSN-lånen steg med 0,9 procent
- Hushållens samlade skulder uppgår till 3 745 miljarder kronor

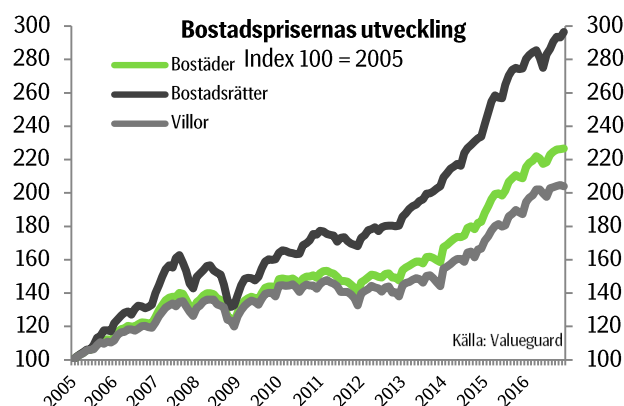
Hushållens samlade skulder uppgick vid utgången av **det fjärde kvartalet till 3 745 miljarder kronor** efter att ha stigit med 57 miljarder kronor under det sista kvartalet 2016. Den sammantagna skulden motsvarar cirka 86 procent av Sveriges BNP. **Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag.** Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

Hushållens CSN-lån utgör fortsatt den näst minsta delen av skulderna på aggregerad nivå. Den står för cirka 6 procent av hushållens hela skuldstock och ökade under fjärde kvartalet med 0,9 procent vilket är 0,3 procentenheter högre ökningstakt än under föregående kvartal.

Den största delen av lånestocken är bostadslån som fortsatt växer i snabbast takt. **Bostadslånen utgör 77,5 procent av hela skuldstocken och ökade med 1,8 procent under det fjärde kvartalet.** Detta innebär en ökning jämfört med föregående kvartal men i nivå med genomsnittet per kvartal de senaste tre åren. Bostadslånen stora andel av den aggregerade skuldstocken gör också att förändringar i denna får stort genomslag på den totala skulduppbyggnaden. Under 2016 fortsatte bostadspriserna uppåt om än i något långsammare i takt efter det att amorteringskravet införts.

Sammantaget blir effekten att skuldstocken växer med 6,8 procent i årstakt, vilket är första gången på fem kvartal som den årliga ökningstaken är under 7 procent.

Hushållens skuldökningstakt har haft en genomsnittlig årlig ökningstakt på 8 procent om man går tillbaka till början av 2000-talet. Som lägst har hushållens skuldökningstakt varit 4,2 procent (fjärde kvartalet 2012) och som högst 12,1 procent (första kvartalet 2006). Under 2016 har skuldökningstakten varit svagt sjunkande då den inledde året på 7,3 procent och alltså avslutar med att sjunka till 6,8 procent. I detta resonemang ska man dock komma ihåg att en ökningstakt på 8 procent i början av 2000-talet i kronor är avsevärt större än 6,8 procent under 2016 eftersom skuldstocken ständigt växer.

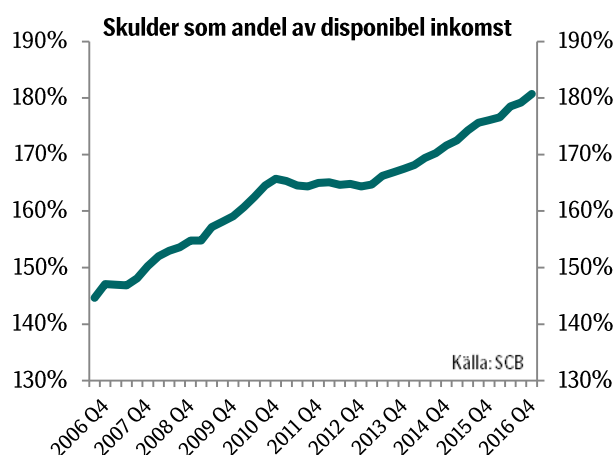

Skulderna stabila som andel av tillgångarna

- Skuldkvoten oförändrad på 20,7 procent jämfört med föregående kvartal
- Räntekvoten stabil på låga nivåer
- Skulderna fortsätter öka som andel av disponibla inkomster

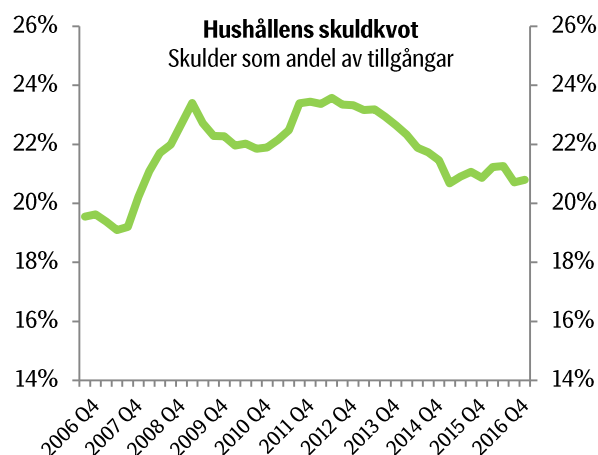
Hushållens skuldkvot vid utgången av det fjärde kvartalet, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, var i stort sett oförändrad på 20,7 procent jämfört med utgången av föregående kvartal. **Skuldkvoten har i genomsnitt varit 21,1 procent sedan början av 2000-talet.** Skulderna steg något under fjärde kvartalet jämfört med föregående kvartal. Den aggregerade skuldstocken fortsatte att öka med 6,8 procent på årsbasis vilket är 0,3 procentenheter lägre i ökningstakt jämfört med föregående kvartal.

Om man tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst så ökar den kvoten hos de svenska hushållen. Mäter man skuldkvoten på det sättet har den sedan 2013 ökat med 16 procentenheter och är nu drygt 180 procent. Hushållens skulder är och har varit ett omdiskuterat ämne som Finansinspektionen och Riksbanken bekymrat sig över. Det är motiverat eftersom hushållens skulder ur ett internationellt och historiskt perspektiv är höga.

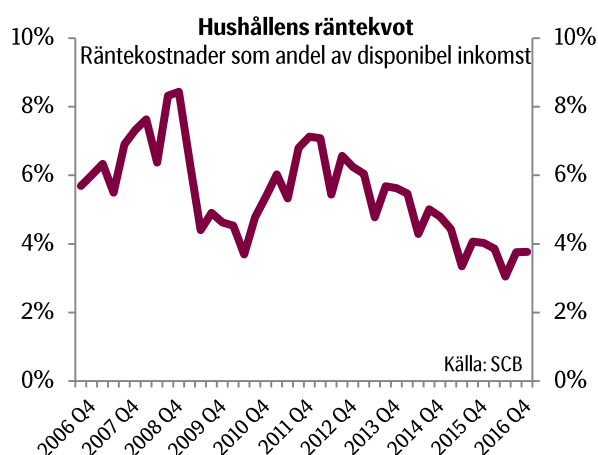

I SEB:s sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomst och till de samlade tillgångarna. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men analysen av hushållens skuldsättning blir inte komplett utan att också tillgångssidan inkluderas. Det är viktigt att förstå hela tillgångssidan och hela hushållens

balansräkning när man gör en fullständig analys av hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är ett tredje och kompletterande mått viktigt i sammanhanget, den så kallade **räntekvoten**. Räntekvoten mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit. För det fjärde kvartalet är räntekvoten kvar på låga nivåer och tangerar föregående kvartal med en räntekvot på 3,7 procent. Det mesta talar just nu för en räntehöjning från Riksbanken inom ett år och det är därför troligt att räntekvoten nu ligger nära sin bottennivå.

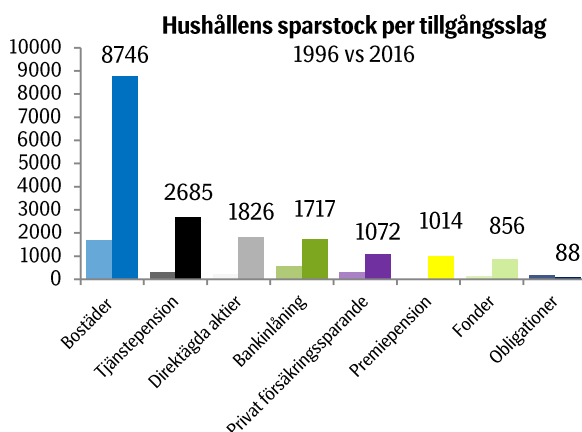
De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Hushållens förmögenhet har fyrfaldigats på 20 år

- Hushållens bruttoförmögenhet har ökat med 14 600 miljarder sedan 1996
- Bostäder, tjänstepensioner och direktägda aktier stod för majoriteten av ökningen
- Skulderna har ökat med 2 900 miljarder
- Hushållens skulder som andel av disponibel inkomst har nästintill dubblerats

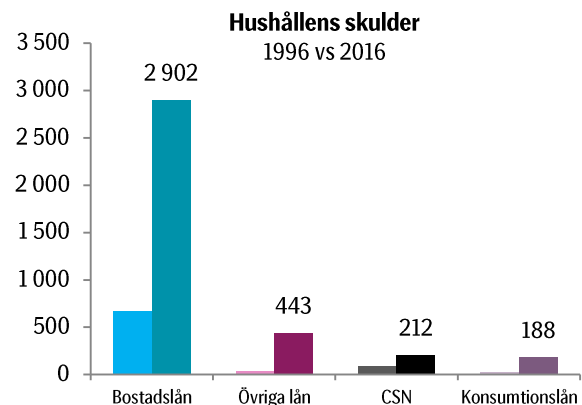
Hushållens förmögenhet har ökat kraftigt sedan 1996. Den aggregerade bruttoförmögenheten för hushållen har vuxit med 14 600 miljarder kronor (429 %) och **den största delen av ökningen är i bostäder, tjänstepensioner och direktägda aktier**. Bostäderna ökade med 7 100 miljarder och noterades i utgången av fjärde kvartalet för 8 746 miljarder kronor. Tjänstepensionerna har ökat med 2 382 miljarder och de direktägda aktierna med 1 623 miljarder kronor.

Hushållens privata försäkringssparande har ökat med 776 miljarder kronor sedan 1996. Det är dock en minskning i relation till de andra tillgångsslagen och utgick vid utgången av det fjärde kvartalet 2016 drygt 5 procent av hushållens hela tillgångssida, ner från 10 procent 1996.

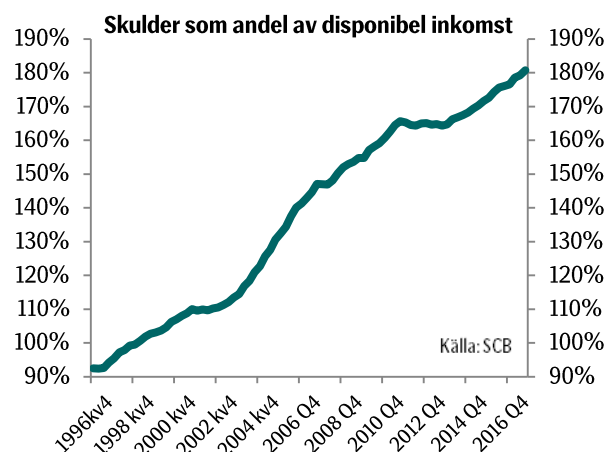

Premiepensionssystemet infördes 1995 och 1996 var hushållens sammanlagda tillgångar i premiepension därför endast 5 miljarder kronor. Vid utgången av det fjärde kvartalet 2016 noterades **premiepensionstillgångarna till 1 014 miljarder kronor**. Jämfört med 1996 har alla tillgångsslag förutom obligationer ökat. De svenska hushållens sparande av obligationer har sjunkit stadigt sedan fjärde kvartalet 1996 då det nådde sin högst nivå hittills, ett aggregerat sparande på 175 miljarder kronor.

Sedan 1996 har hushållens aggregerade skulder ökat med **drygt 2 900 miljarder kronor (360 %)**. Bostadsskulderna har ökat överlägset mest, drygt 2 200 miljarder kronor. Men jämför man de aggregerade bostadsskulderna med bostadstillgångarna, så är ökningen 90 procentenheter större för bostadstillgångarna. **CSN lånen har i genomsnitt ökat med 1 procent per kvartal** och har stigit från 90 miljarder 1996 till 212 miljarder kronor vid utgången av det fjärde kvartalet 2016.

Hushållens skulder som andel av disponibel inkomst har ökat markant sedan 1996 från 93 till 181 procent vid utgången av det fjärde kvartalet 2016. Ökningstakten har varit olika brant genom åren men i genomsnitt har den ökat med drygt 1 procentenhet per år. Den största ökningen skedde mellan 2002 och 2006 då skulder som andel av disponibel inkomst ökade från 112 till 147 procent. Under ett par kvartal mellan det fjärde kvartalet 2010 och det andra kvartalet 2013 minskade faktiskt hushållens skulder som andel av disponibel inkomst ett par procentenheter men detta justerades nästan omedelbart av en rejäl ökning i början på 2014.

Definitioner:

- **Tillgångar** = Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäkringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
- **Skulder** = Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
- **Nettoförmögenheten** = Tillgångar - skulder
- **Skuldkvot** = Skulder/Tillgångar
- **Nysparande** = Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor:

- Pensionsmyndigheten
 - SEB
 - Svensk Försäkring
 - Statistiska centralbyrån (SCB)
-

Denna rapport publicerades 29 mars 2017

Jens Magnusson
Privatekonom
+ 46 8 676 91 18

Susanne Eliasson
Analytiker
+46 8 763 65 88

Gustav Sjöholm
Analytiker
+46 8 763 74 49

Frank Hojem
Presskontakt
+46 8 763 99 47

SEB Privatekonomi, M8, SE-106 40 Stockholm
